

LAEVA VALLA, PIIRISSAARE VALLA JA TARTU VALLA ÜHINEMISLEPINGU SELETUSKIRI

Ühinemislepingu õiguslik alus: kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 1 punkt 10, Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 9¹, kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seadus, haldusreformiseadus ja Puhja Vallavolikogu ettepanek Laeva Vallavolikogule, Tartu Vallavolikogule ja Tähtvere Vallavolikogule algatada haldusterritoriaalse korralduse muutmine ja ühinemisläbirääkimised (30. november 2015.a. otsus nr 29) ja Laeva Vallavolikogu (12. jaanuari 2016.a. otsus nr 100), Tartu Vallavolikogu (13. jaanuari 2016.a. otsus nr 3) ja Tähtvere Vallavolikogu (18. detsembri 2015.a. otsus nr 1-2/37) otsused ühinemisläbirääkimistega nõustumise kohta, Puhja Vallavolikogu 14.09.2016 otsus nr 29 „Haldusterritoriaalse korralduse ja piiride muutmise algatamiseks läbirääkimiste lõpetamine“, Piirissaare Vallavolikogu ettepanek Tartu Vallavolikogule ühinemisläbirääkimiste alustamiseks (29. juuli 2016. a. otsus nr 69) ja Tartu Vallavolikogu otsus ühinemisläbirääkimistega nõustumise kohta (14. september 2016. a. otsus nr 56) ning Piirissaare Vallavolikogu ettepanek Laeva Vallavolikogule ja Tähtvere Vallavolikogule (19. oktoober 2016. a. otsus nr 79) ning Laeva Vallavolikogu (01. november 2016. a. otsus nr 144) otsus läbirääkimistega alustamisega nõustumise kohta ja Tähtvere Vallavolikogu (15.11.2016 nr 1-2/31) otsuse läbirääkimiste alustamisega mittenõustumise kohta ning Tähtvere Vallavolikogu (15.11.2016 nr 1-2/32) otsuse ühinemisläbirääkimiste lõpetamise kohta ning ühinemisläbirääkimiste tulemused.

Vastavalt Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 9¹ lg 2 p 1 lisatakse ühinemislepingule seletuskiri, milles peab olema märgitud haldusterritoriaalse korralduse muutmise **vajaduse põhjendus, territooriumi suurus (pindala) ja alaliste elanike arv.**

1. Haldusterritoriaalse korralduse muutmise vajaduse põhjendus

Vastavalt haldusreformi seadusele on haldusreformi eesmärk toetada kohaliku omavalitsuse üksuste võimekuse kasvu kvaliteetsete avalike teenuste pakkumisel, piirkondade arengueelduste kasutamisel, konkurentsivõime suurendamisel ja ühtlasema piirkondliku arengu tagamisel. Haldusreformi tulemusena peavad kohaliku omavalitsuse üksused olema võimelised iseseisvalt korraldama ja juhtima kohalikku elu ning täitma seadusest tulenevaid ülesandeid.

Laeva valla, Piirissaare valla ja Tartu valla ühinemisel tekkivas uues omavalitsuses on tasakaalus inimasustus, tööstuspiirkonnad, põllumaad ja loodusladad. Ühinemine võimaldab tagada kogu piirkonna tervikliku ja tasakaalustatud arengu ning ühtse juhtimise. Emajõgi, Alam-Pedja looduskaitseala, sood ja rabad, jõeluhad, Vooremaa maastikud, Saadjärv ning Piirissaare moodustavad tervikliku loodusturismi sihtkoha, olles ühtlasi olulised Geopargi vaatamisväärsused. Ühise territoriaalse planeerimisega tagatakse piirkonna ühtlane areng.

Ühinevate valdade tõmbekeskuseks on Tartu linn. Ühinemisel tekib üle 7500 elanikuga omavalitsus, millel on head eeldused majanduslikuks toimetulekuks ja kaasaegse juhtimise rakendamiseks. Ühinemine võimaldab parandada omavalitsuse elanike elukvaliteeti, suuremas omavalitsuses on võimalik osutada rohkem erinevaid teenuseid. Tekib võimalus palgata uute valdkondade spetsialiste ning osta sisse ühekordset tipp-kompetentsi.

Ühinevate valdade olulisimad objektid on korrastatud ja hästitoimivad. Eelarvete liitmine loob mastaabiefekti ja parandab oluliselt projektide omafinantseerimise võimekust, suurem eelarve võimaldab paremini maandada finantsriske.

2. Territooriumi suurus ja alaliste elanike arv

Ühinemisel tulemusel moodustuva uue omavalitsusüksuse pindalaks on **539,37 km²** ja elanike arvuks 7878 (rahvastikuregistri andmed seisuga 01.01.2016). Andmed ühinevate valdade pindala ja rahvaarvu kohta on esitatud tabelis 1.

Tabel 1. Ühinevate valdade pindala ja rahvaarv

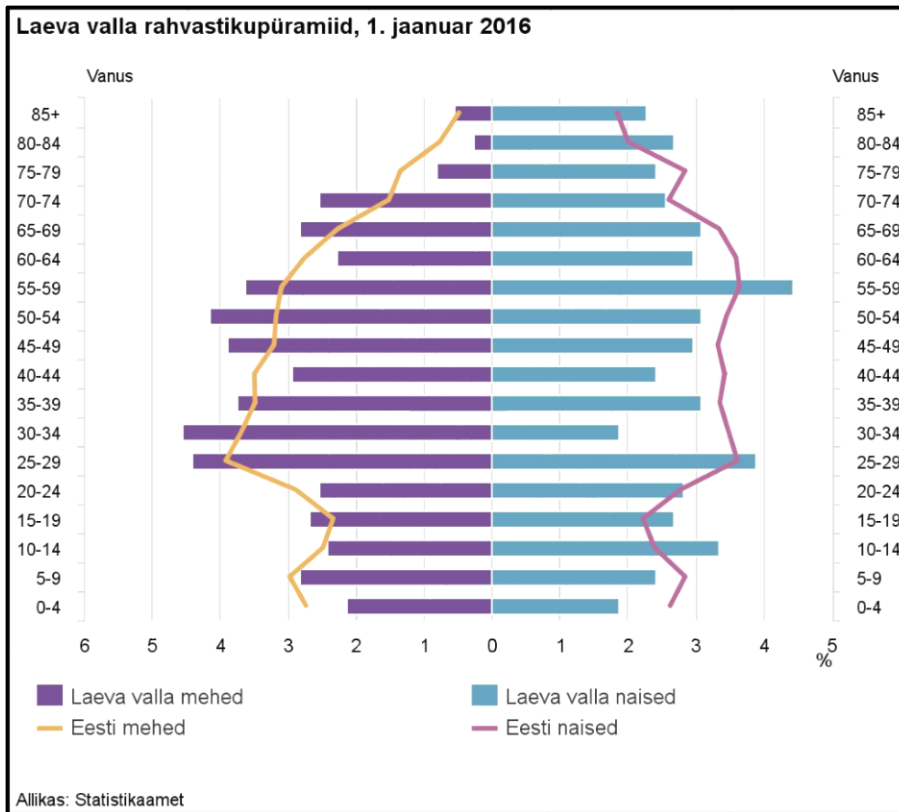
<i>Vald</i>	<i>Pindala, km²</i>	<i>Rahvaarv</i>	<i>Elanikke 1 km²</i>
Laeva	233,18	762	3,3
Piirissaare	7,5	102	13,6
Tartu	298,69	7014	23,5
Kokku	539,37	7878	14,6

Ühinevate omavalitsuse rahvastikunäitajad (seisuga 01.01.2016) on esitatud tabelis 2. Ühinemise tulemusel moodustatava omavalitsuse rahvaarv on **7878**.

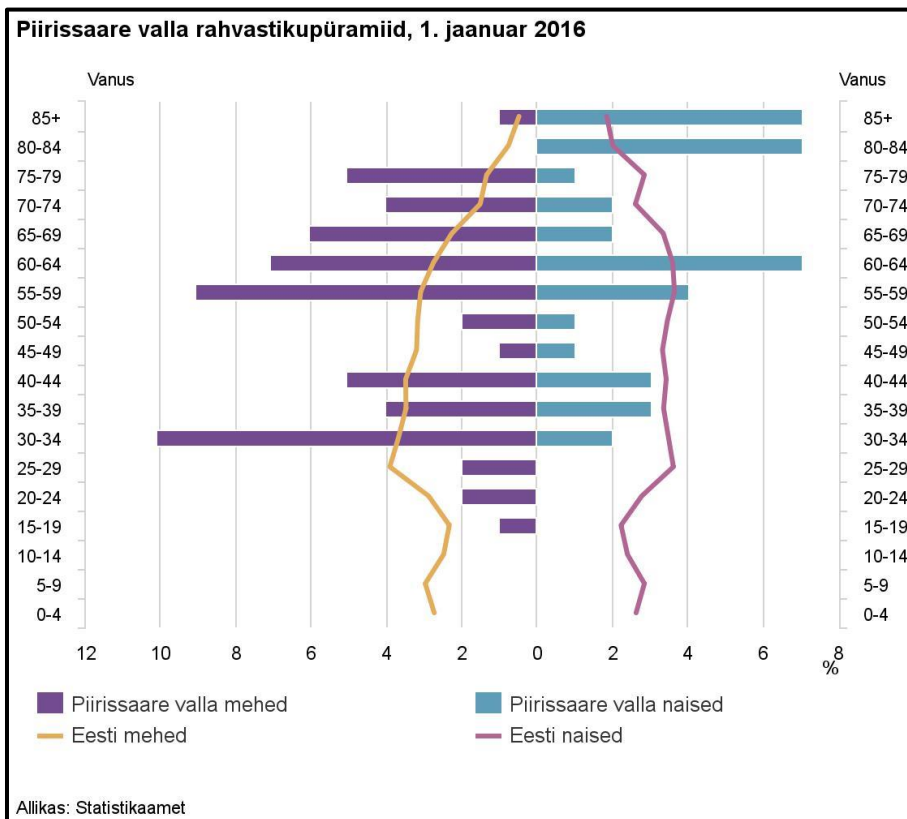
Tabel 2. Ühinemispirkonna rahvastikunäitajad

<i>KOV/vanuserühm (arv ja osakaal)</i>	<i>0-6</i>	<i>7-18</i>	<i>19-64</i>	<i>65+</i>	<i>KOKKU 01.01.2016 (01.01.2015 rahvaarv)</i>
Laeva vald	45 (5,9%)	99 (13,0%)	468 (61,4%)	150 (19,7%)	762 (789)
Piirissaare vald	0 (0%)	1 (0,9%)	66 (64,7%)	35 (34,3%)	102 (104)
Tartu vald	708 (10,1%)	933 (13,3%)	4489 (64,0%)	884 (12,6%)	7014 (6766)

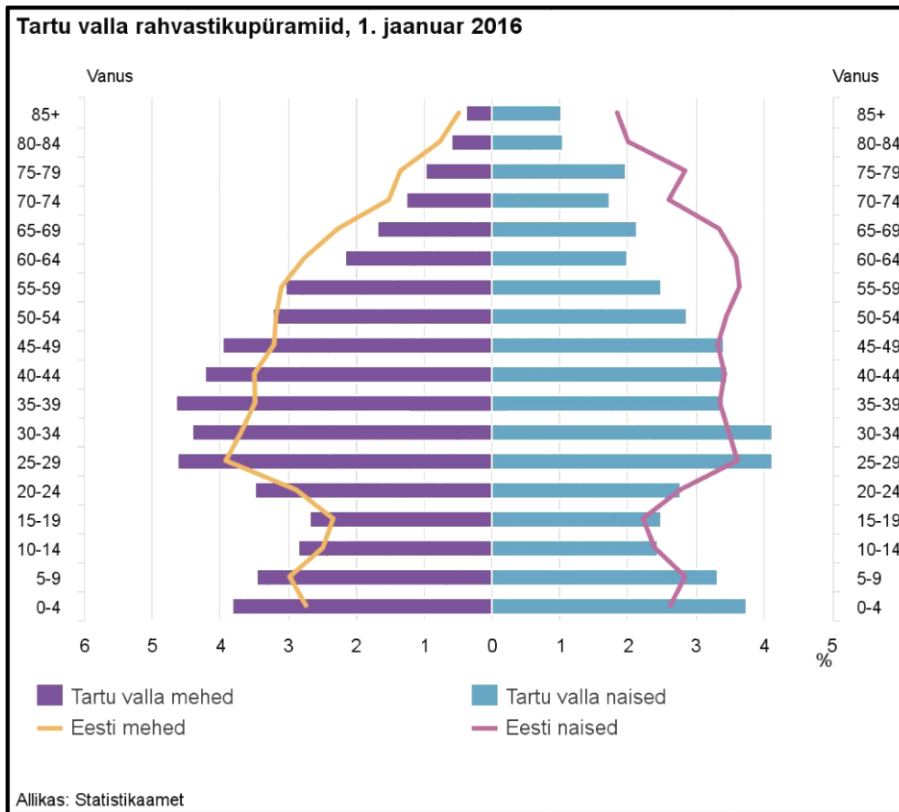
Täpsemat rahvastiku soolis-vanuselist struktuuri kajastavad Laeva valla, Piirissaare valla ja Tartu valla rahvastikupüramiidid (joonised 1-3, koostatud 01.01.2016 Statistikaameti andmestiku põhjal).

Joonis 1. Laeva valla rahvastikupüramiid.

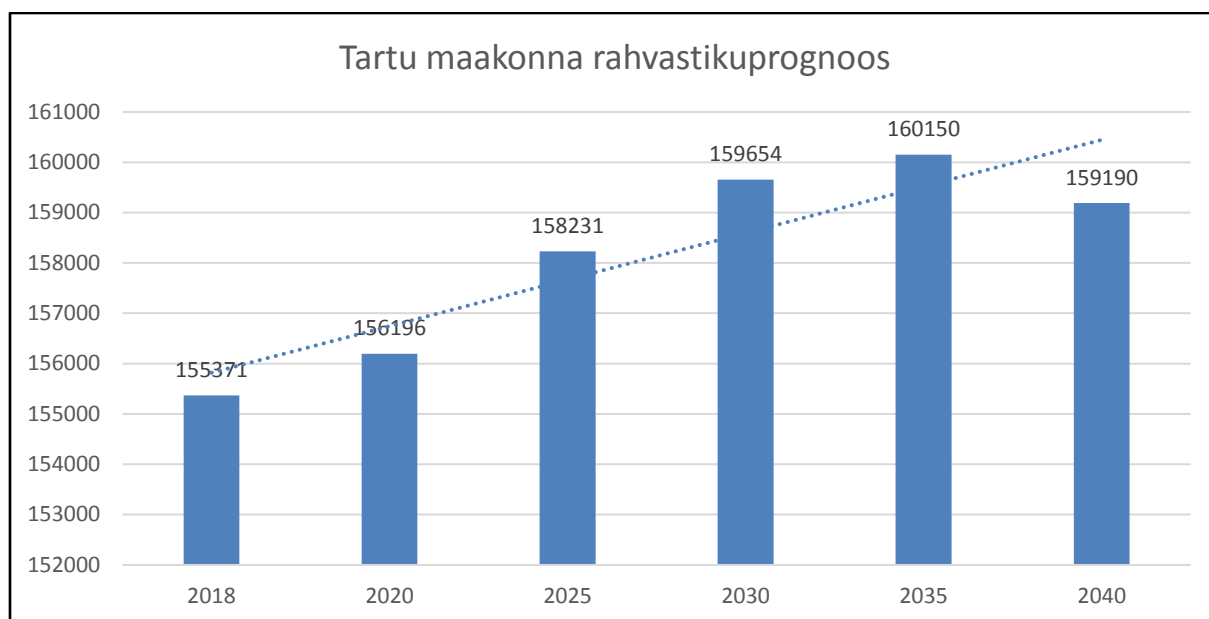
Joonis 2. Piirisaare valla rahvastikupüramiid.

Joonis 3. Tartu valla rahvastikupüramiid.

Perioodil 2009-2016 on Laeva valla rahvaarv pidevalt vähenenud. Võrreldes 2009. aasta seisuga on Laeva vallas rahvaarv vähenenud 12,8%. Tartu vallas on perioodil 2009-2016 rahvaarv pidevalt suurenenud, võrreldes 2009. aastaga on rahvaarv suurenenud 18,6%.

Pikaajalise Statistikaameti rahvastikuprognosi kohaselt (joonis 4) on Tartu maakonna rahvastikutrend kasvav.

Joonis 4. Tartu maakonna rahvastikuprognos aastani 2040 (Statistikaamet, 2014).

3. Ühinemisläbirääkimiste korraldus

Puhja Vallavolikogu otsustas oma 30.11.2015. a otsusega nr 29 algatada haldusterritoriaalse korralduse muutmise ning tegi Laeva Vallavolikogule, Tartu Vallavolikogule ning Tähtvere Vallavolikogule ettepaneku alustada läbirääkimisi haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks eesmärgiga moodustada omavalitsuse ühinemise tulemusena uus omavalitsusüksus.

Ettepaneku võtsid vastu ning nõustusid haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks läbirääkimiste alustamisega nii Laeva Vallavolikogu, Tartu Vallavolikogu kui ka Tähtvere Vallavolikogu. Ühinemisläbirääkimiste eesmärgiks oli ühe suure ning hästi toimiva, üle 11 000 elanikuga valla moodustamine. Ühinemisläbirääkimisteks moodustasid läbirääkivad vallad juhtrühma (tabel 3), kuhu kuulusid volikogude poolt volitatud esindajad. Juhtrühm kogunes vastavalt vajadusele, enamasti 1-2 korda kuus.

Tabel 3. Juhtrühma liikmed

Laeva vald	Puhja vald	Tartu vald	Tähtvere vald
Koit Prants	Priit Pramann	Aivar Soop	Rein Kokk
Küllli Suvi	Vahur Jaakma	Üllar Loks	Urmas Tartes
Karmen Kukk	Päivi Märjamaa	Helin Veetõusme	
	Jaanika Liblik	Aigar Lepp	

Lisaks juhtrühmale moodustati neli valdkondlikku töörühma, mille tegevust koordineerisid erinevad vallad:

1. sotsiaalvaldkonna töörühm, tegevust koordineeris Tähtvere vald;
2. haridusvaldkonna töörühm, tegevust koordineeris koordineeris Tartu vald;
3. majandus- ja finantsvaldkonna töörühm, tegevust koordineeris Puhja vald;
4. kultuuri-, spordi- ja vaba aja valdkonna töörühm, tegevust koordineeris Laeva vald.

Tabel 4. Sotsiaalvaldkonna töörühma liikmed

Laeva vald	Puhja vald	Tartu vald	Tähtvere vald
Kersti Kõrge	Milvi Sepp	Jaana Puur	Karmen Vetemäe
Elviire Villa	Õie männik	Tiina Tamme	Anne Pulver
Juta Mäesepp	Ülle Närska	Kadri Viil	Sirje Mägi

Tabel 5. Haridusvaldkonna töörühma liikmed

Laeva vald	Puhja vald	Tartu vald	Tähtvere vald
Küllli Suvi	Päivi Märjamaa	Üllar Loks	Anu Kõidam
Nadežda Niklus	Riin Saadjärv	Jana Rosenthal	Tea Laas
Merle Raiküla	Karita Rokka	Anneli Kumar	Inga Väikene

Tabel 6. Majandus- ja finantsvaldkonna töörühma liikmed

Laeva vald	Puhja vald	Tartu vald	Tähtvere vald
Ulvi Viilvere	Priit Pramann	Jüri Reinpõld	Kai Pruuli
Tiit Sangla	Kuldar Kuus	Aigar Lepp	Urmas Tartes
Kadi Kukk	Vahur Jaakma	Maire Teppo	Rein Kokk

Tabel 7. Kultuuri-, spordi- ja vaba aja valdkonna töörühma liikmed

Laeva vald	Puhja vald	Tartu vald	Tähtvere vald
------------	------------	------------	---------------

Koit Prants	Kristina Ermel	Rein Lellep	Mai Luiga
Karin Küttis	Kristiina Viks	Ele Sonn	Kaja Raid
Karmen Kukk		Helin Veetõusme	Küllli Pann

Töörühmad moodustati eesmärgiga saada sisend ühinemislepingusse, töörühmad lähtusid oma töös juhtrüma poolt heaks kiidetud lähteülesandest. Töörühmad kogunesid vastavalt vajadusele, reeglina toimus igal töörühmal 3-4 koosolekut. Töörühmade ettepanekutega arvestati ühinemislepingu koostamisel. Peale ühinemislepingu esmase versiooni koostamist saadeti see uuesti töörühmadele tutvumiseks ning ettepanekute tegemiseks.

Et kõigil vallakodanikel oleks võimalik ühinemisläbirääkimistel sõna sekka öelda, korraldati ühinevates valdades avalikud **infopäevad**. Koosolekud toimusid 07.06.2016 Laeva Seltsimajas, 09.06.2016 Puhja Seltsimajas, 14.06.2016 Tartu vallamajas ning 15.06.2016 Rahinge külakatlal. Kõigil koosolekutel osalesid kõigi ühinevate valdade esindajad, kes jagasid infot läbirääkimiste käigu ja ajakava kohta, tutvustasid oma seisukohti ning vastasid küsimustele.

Juulis 2016 ilmus **Laeva, Puhja, Tartu ja Tähtvere valla ühinemisleht**. Lehe eesmärgiks oli anda ülevaade ühinevatest valdadest ning informeerida inimesi ühinemisläbirääkimiste protsessist ning hetkeseisust. Ühinemisläbirääkimistega seotud info koondati Laeva valla kodulehele.

Ühinemisläbirääkimiste algfaasis (02.05.2016 toimunud juhtrühma koosolekul) lepiti kokku, et ühinemise tulemusel tekkiva omavalituse nimeks saab Tartu vald, kuna tegemist on lühikese, tuntud ning piirkonda hästi iseloomustadva nimega.

31.03.2016 otsusega nr 14 "Haldusterritoriaalse korralduse muutmise algatamine ja ettepaneku tegemine läbirääkimiste alustamiseks" tegi Tabivere Vallavolikogu Tartu Vallavolikogule ettepaneku ühinemisläbirääkimiste alustamiseks. 30.06.2016 otsusega nr 52 "Haldusterritoriaalse korralduse muutmise algatamine ja ettepaneku tegemine läbirääkimiste alustamiseks" tegi Tabivere Vallavolikogu ühinemisläbirääkimiste alustamise ettepaneku Tähtvere Vallavolikogule, Laeva Vallavolikogule ja Puhja Vallavolikogule. Tähtvere Vallavolikogu, Laeva Vallavolikogu, Tartu Vallavolikogu, Puhja Vallavolikogu ei nõustunud ettepanekuga.

Augustiks 2016 jõuti ühinemislepingu esimese versioonini. Kui senini oli räägitud ühinenud valla juhtimiskeskuse paiknemisest Tartu linnas, siis ühinemisläbirääkimiste käigus jõuti tõdemuseni, et eelkõige just majanduslikult ei ole mõistlik Tartu linna nii suurt keskust looma hakati ning piirduti väiksema teenuskeskuse kavandamisega Tartu linna. Puhja vald otsustas ühinemisläbirääkimised Laeva, Tartu ja Tähtvere vallaga lõpetada 14.09.2016. Läbirääkimisi jätkasid **Laeva vald, Tartu vald ja Tähtvere vald**.

29.09.2016 toimunud juhtrühma koosolekule kutsuti Tabivere valla esindajad, et arutada võimalust kaasata ühinemisläbirääkimistesse Tabivere vald.

29.09.2016 otsusega nr 65 "Haldusterritoriaalse korralduse muutmine ja ettepaneku tegemine läbirääkimiste alustamiseks" tegi Tabivere Vallavolikogu ühinemisläbirääkimiste alustamise ettepaneku Tähtvere Vallavolikogule, Laeva Vallavolikogule ja Tartu Vallavolikogule. Tähtvere Vallavolikogu, Laeva Vallavolikogu, Tartu Vallavolikogu ei nõustunud ettepanekuga.

05.10.2016 esitasid kaheksa Tähtvere Vallavolikogu liiget Tähtvere Vallavolikogule ettepaneku ühinemisläbirääkimiste lõpetamiseks Laeva, Tartu ja Tabivere vallaga (Tabivere vald läbirääkimistel ei osalenud) ning ühinemisläbirääkimiste alustamiseks Ülenurme vallaga.

Tähtvere Vallavolikogu otsustas korraldada rahvaküsitluse perioodil 31.10.2016-11.11.2016, et selgitada välja elanike arvamus haldusterritoriaalse korralduse muutmise teemal. Küsitluslehele kanti järgmised valikud:

1. pooldan ühinemist Laeva, Tartu ja Piirissaare valdadega;
2. pooldan liitumist Tartu linnaga;
3. pooldan ühinemist Ülenurme, Nõo, Kambja ja Haaslava valdadega.

15.11.2016 võttis Tähtvere Vallavolikogu vastu otsuse nr 1-2/32 "Haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks algatatud läbirääkimiste lõpetamine", millega otsustas lõpetada läbirääkimised Laeva valla ja Tartu vallaga. Ühinemisläbirääkimiste lõpetamise põhjuseks on Tähtvere valla rahvaküsitluse tulemused, mille kohaselt valdav enamik vastanutest soovis liituda Tartu linnaga.

29.07.2016 võttis Piirissaare Vallavolikogu vastu otsuse nr 69, millega tegi ettepaneku Tartu vallale alustada läbirääkimisi haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks. Tartu Vallavolikogu nõustus läbirääkimiste alustamisega (14.09.2016 otsus nr 56 "Haldusterritoriaalse korralduse muutmise üle läbirääkimiste alustamine"). Juba ühinemisläbirääkimiste algperioodil oli juhtrühm mitu korda arutanud võimalust kaasata läbirääkimiste protsessi ka Piirissaare vald.

19.10.2016 tegi Piirissaare Vallavolikogu ettepaneku läbirääkimiste alustamiseks (otsus nr 79) Laeva vallale ja Tähtvere vallale. Laeva vald nõustus läbirääkimiste alustamisega (otsus nr 144), Tähtvere vald ei nõustunud läbirääkimiste alustamisega (otsus nr 1-2/31) ning ühtlasi otsustas lõpetada käimaolevad ühinemisläbirääkimised Tartu ja Laeva vallaga.

Kuna Tähtvere vald ei nõustunud läbirääkimiste alustamisega Piirissaare vallaga ning lõpetas läbirääkimised Laeva valla ja Tartu vallaga, siis jätkasid ühinemisläbirääkimisi **Laeva vald, Piirissaare vald ning Tartu vald**. Juhtrühma liikmete hulka lisandus Piirissaare valla esindaja, muutusid ka Laeva valla juhtrühma liikmed.

Tabel 8. Juhtrühma liikmed

Laeva vald	Piirissaare vald	Tartu vald
Aare Olgo	Liina Miks	Aivar Soop

Lisa 1 Laeva valla, Piirisaare valla ja Tartu valla ühinemislepingu juurde

Küllli Suvi		Üllar Loks
Karmen Kukk		Helin Veetõusme
Elviire Villa		Aigar Lepp

Laeva Vallavolikogu, Piirisaare Vallavolikogu ning Tartu Vallavolikogu suunasid ühinemislepingu avalikule väljapanekule. Lepingu avalik väljapanek toimus 17.11.2016-08.12.2016. Lepingu avaliku väljapaneku ajal ei laekunud ühtegi ettepanekut.

Novembri keskel ilmus Laeva, Piirisaare ja Tartu valla ühinemisleht. Ühinemislehes avaldati ühinemislepingu tekst, info lepinguga tutvumise võimaluste kohta ning elanike arvamuse väljaselgitamisega seotud info (küsitluspunktide asukohad ning lahtioleku ajad). Ühinemisleht oli tasuta ning see toimetati vallakodanike postkastidesse. Ühinemislepingu tekst tõlgiti vene keelde, venekeelse lepingu tekstiga oli võimalik tutvuda Piirisaare valla veebilehel. Ühinemislepingu tekstiga oli võimalik tutvuda ühinevate valdade veebilehtedel, Laeva Rahvaraamatukogus ning Tartu valla raamatukogudes.

Ühinemislepingu avaliku väljapaneku käigus ei laekunud lepingu kohta ühtegi ettepanekut.